

Research Article

Self-Disgust Questionnaire (SDS-R): Investigating Psychometric Features

Authors

Marzieh Ali Vandi Vafa^{1*}, Fatemeh Mirza Aghazadeh², Foad Jasimi³

1. Assistant professor of psychology, Azad University, Tabriz City, Iran.
(Corresponding Author)

2. M.S in clinical psychology, Azad University, Tabriz city, Iran. E_f_aghazadeh@Yahoo.com

3. M.S in clinical psychology, Iran University of Medical Science, Tehran, Iran.
jasimi1990foad@gmail.com

Abstract

Receive Date:
30/03/2023

Accept Date:
02/10/2023

Introduction: The goal of this study was to determine the psychometric characteristics of the Revised Self-Disgust Scale in Iranians.

Method: This study was basic research. The methodology employed was descriptive-correlative. The statistical population consisted of individuals who had been students at universities in Tabriz city from 2018 to 2019. A total of 392 individuals were randomly selected. The scale was translated by two English language experts, who made alterations based on feedback from psychology professors and 30 pilot test participants. The scale was then administered along with Beck's Depression Scale, Disgust Sensitivity, and the OXFORD Happiness Questionnaire. To assess reliability, the scale was administered again after a 2-week interval. Data analysis was conducted using AMOS and SPSS-22.

Results: The scale has good face validity. Factor analysis confirmed two factors: behavioral (personality) and physical self-disgust. The instrument demonstrated significant convergent validity based on its correlation with the Beck Scale and the Disgust Scale ($r = 0.32, 0.15, p < 0.01$). Additionally, the correlation between the factors was 0.72, and between each factor and the total score was above 0.90. Finally, the results indicated that the internal consistency was 0.83. Test-retest reliability was high ($r = 0.87, p < 0.01$).

Discussion and conclusion: It is inferred that the SDS-R demonstrates good validity and reliability among the Iranian population, making it suitable for measuring the self-disgust variable.

Keywords

self-disgust scale, validity, reliability, physical self-disgust, behavioral self-disgust

Corresponding
Author's E-mail

m.alivand@iaut.ac.ir

پرسشنامه خودانزجاری SDS-R: بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی

نویسندگان

مرضیه علی وندی وفا^{۱*}، فاطمه میرزا آقازاده^۲، فواد جسیمی^۳

۱. استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد، تبریز، ایران. (نویسنده مسئول)

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد، تبریز، ایران. E_f_aghazadeh@Yahoo.com

۳. دانش آموخته کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران. jasimi1990Foad@gmail.com

چکیده

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر، تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس تجدیدنظرشده خود-انزجاری^۱ در جمعیت ایرانی بود.

روش: طرح پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی و از نظر جمع‌آوری داده‌ها، توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه افرادی بودند که در سال ۹۷-۹۸ در دانشگاه‌های تبریز دانشجو بودند. در نهایت ۳۹۲ نفر از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی ساده با استفاده از جدول اعداد تصادفی انتخاب شدند. ابتدا مقیاس مذکور توسط دو دانشجو مسلط به زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد؛ سپس، ترجمه با توجه به نظرات اساتید و اجرا بر روی ۳۰ دانشجو در مطالعه ابتدایی ویرایش گردید. مقیاس نهایی بدست آمده با آزمون‌های افسردگی بک، حساسیت انزجاری و شادکامی آکسفورد اجرا گردید. جهت بررسی پایایی، بعد از دو هفته، آزمون دوباره اجرا شد. AMOS و SPSS-22 برای تحلیل داده استفاده گردیدند.

نتایج: مقیاس دارای روایی صوری قابل قبول می‌باشد. تحلیل عاملی تأییدی، دو عامل رفتاری (شخصیتی) و ظاهری را نشان داد. همچنین ابزار دارای روایی همزمان مناسب با آزمون افسردگی بک و مقیاس حساسیت انزجاری تشخیص داده شد (به ترتیب، ۰/۳۲ و ۰/۱۵). به علاوه، همبستگی عوامل با هم ۰/۷۲ و با نمره کل بالاتر از ۰/۹۰ بود. در نهایت، نتایج آلفای کرونباخ، همسانی درونی ۰/۸۳ را نشان داد. پایایی مقیاس نیز بالا تشخیص داده شد (۰/۸۷).

بحث و نتیجه‌گیری: چنین استنباط می‌شود، مقیاس SDS-R دارای روایی و پایایی مناسب در جمعیت ایرانی بوده و می‌توان از آن برای سنجش خودانزجاری استفاده نمود.

تاریخ دریافت:
۱۴۰۲/۰۱/۱۰

تاریخ پذیرش:
۱۴۰۲/۰۷/۱۰

کلیدواژه‌ها

مقیاس خودانزجاری، روایی، پایایی، خودانزجاری فیزیکی، خودانزجاری رفتاری

پست الکترونیکی
نویسنده مسئول

m.alivand@iaut.ac.ir

مقدمه

است. محققان خود - انزجاری را حاوی دو بخش عاطفی و شناختی دانسته‌اند: بخش عاطفی، حاوی انزجار و خشم معطوف به خود و بخش شناختی، حاوی افکار خود انتقادی می‌باشد [۲۰]. با توجه به این تعریف و در پاسخ به این هیجان، فرد به نمایش رفتارهای خاصی مانند اجتناب و رفتارهای خودتخریبی و خودتنبیهی می‌پردازد [۲۱، ۲۲]. بنابراین، خود - انزجاری نیز مانند بسیاری از هیجانات، بخش سومی نیز دارد که رفتاری می‌باشد.

برخلاف انزجار بیرونی، خود - انزجاری معطوف به درون و به طور غیرسازگارانه‌ای معطوف به خود فرد می‌باشد [۱۳، ۲۳]. بنابراین، با توجه به این اطلاعات، چنین استنباط می‌شود؛ خود - انزجاری نیز باید کارکرد محافظتی از خود فرد و سازگاری با اجتماع را به عهده داشته باشد؛ مقوله‌ای که نیازمند بررسی‌های بیشتری است. از طرفی، با توجه به دامنه محدود تحقیقات کمی در باب چگونگی شکل‌گیری خود - انزجاری، کارکرد آن و رابطه آن با سلامت روانشناختی [۲۴]، انجام پژوهش‌های سنجش‌محور می‌تواند اطلاعات مفیدی را برای متخصصان امر و بالینگران فراهم آورد [۲۵]. بر این اساس، با عنایت به این امر که ابزار مناسبی برای سنجش خودانزجاری در داخل وجود ندارد؛ هدف پژوهش حاضر، ایجاد مقدمات برای پیشرفت تحقیقات داخلی در حوزه خود - انزجاری، از طریق هنجاریابی یکی از رایج‌ترین آزمون‌های سنجش خودانزجاری یعنی SDS-R می‌باشد. به بیانی ساده‌تر، این پژوهش بر دو پرسش اساسی استوار بوده است: الف. آیا پرسشنامه خود - انزجاری در جامعه ایرانی از الگوی طراحی شده اصلی در این تست تبعیت می‌کند؟ و ب. آیا پرسشنامه خود - انزجاری در جمعیت ایرانی (غیربالینی) از ویژگی‌های روان‌سنجی (روایی و پایایی) قابل قبولی برخوردار است؟

روش

طرح پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی و از نظر جمع‌آوری داده‌ها، توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد.

جامعه و نمونه

جامعه این پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه‌های سراسری و آزاد شهر تبریز در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ بودند. انتخاب ۵۰۰ نفر به عنوان نمونه ملاک قرار داده شد. نمونه‌های ۳۰۰ - ۵۰۰ نفری برای تحقیقات هنجاریابی مناسب تشخیص داده شده‌اند.

کژکاری هیجانی و شیوه‌های تنظیم هیجان از جمله مؤلفه‌های مهم در سلامت روان و اختلالات روانی می‌باشد [۱، ۲]. یکی از هیجان‌هایی که در طول تکامل انسان از اهمیت حیاتی برخوردار بوده، انزجار^۱ می‌باشد. از نظر لغت‌شناسی و تکاملی، کلمه انزجار با مزه بد ارتباط دارد [۳]. انزجار به معنای بیزاری از چیزی به خاطر برخی خصوصیات آن مانند بو، مزه و شکل می‌باشد [۴] برخلاف اکثر هیجانات که سیستم سمپاتیک را درگیر می‌کنند، انزجار سیستم پاراسمپاتیک را درگیر می‌کند و از این طریق از فرد در برابر مواد آلوده و خطرناک محافظت می‌کند [۵، ۶]. این هیجان جهان‌شمول بوده و در آزمون‌های روانی به مانند سایر هیجان‌های اصلی، توسط افراد قابل تشخیص می‌باشد [۷]. در گذشته، متخصصان بیشتر به کارکرد تکاملی انزجار اشاره داشته و این نوع هیجان را در جهت دوری از مواد آلوده مهم می‌دانستند؛ ولی امروزه بر معانی عمیق‌تر این هیجان یعنی جنبه‌های اخلاقی، اجتماعی و رشد روانی فرد تأکید می‌شود [۸، ۹]. همچنین، متخصصین بر دخالت این نوع از هیجان در ایجاد و نگهداری برخی از اختلالات روانی تأکید داشته‌اند؛ مانند اختلالات اضطرابی، اختلال وسواسی-جبری، اختلالات خوردن و اختلال شخصیت مرزی [۱۰-۱۸]. با عنایت به تعریف بسط یافته انزجار از واکنش‌های غذایی به حیطة جامعه و روان انسان‌ها، می‌توان گفت: این هیجان ممکن است هدفش محافظت از فرد از راه‌های مختلف باشد [۴]. برای مثال، واکنش‌های چهره‌ای انزجار نه تنها به وسیله غذا و مزه‌های بد، بلکه به واسطه مورد بی‌انصافی قرار گرفتن نیز فراخوانی می‌شوند [۵].

یکی از حیطة‌های کارکردی که انزجار به آن بسط یافته و در حال حاضر مورد توجه قرار گرفته، خودانزجاری می‌باشد. بررسی ادبیات مربوطه نشان از این واقعیت دارد که معطوف شدن انزجار به طرف خود می‌تواند دایره کارکرد این هیجان را به شکل متفاوتی تغییر دهد؛ مسیری که در حوزه تحقیقات روانشناسی انسان تازه بوده و متخصصان هنوز از چندوچون آن آگاهی زیادی ندارند [۱۳، ۱۹].

خود-انزجاری در لغت‌نامه آکسفورد به شکل تنفر فرد از شخصیت خودش یا خصوصیات رفتاری‌اش تعریف شده

1. Disgust

هر عامل دارای ۵ پرسش می‌باشد؛ عامل فیزیکی شامل پرسش‌های ۸، ۱۲، ۱۵، ۱۹ و ۲۱، عامل رفتاری شامل پرسش‌های ۳، ۱۱، ۱۴، ۱۸ و ۲۲ و عامل کلی شامل پرسش‌های ۱، ۲، ۵، ۷ و ۹ می‌باشد. گویه‌های عامل کلی دارای بار عاملی بر روی هر دو عامل فیزیکی و رفتاری است. مطالعات اولیه پایایی، براساس تحلیل عاملی اصلی و تحلیل چرخش واریماکس، از عوامل سه گانه مورد نظر طراحان حمایت کرده است. همچنین، پایایی بر اساس روش سنجش توافق درونی، آلفای ۰/۹۲ به دست آمده است. در زمینه روایی، روایی همزمان آن با مقیاس حساسیت انزجاری ۰/۴۱ و با مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس ۰/۶۵ گزارش شده است که هر دو روایی بالاتر از SDS می‌باشند [۱۳] بنابراین، می‌توان گفت: مطالعات اولیه، پایایی و روایی قابل قبولی را نشان داده است.

- مقیاس افسردگی بک-۱۲

در پژوهش چنگیز رحیمی، ضریب آلفای کرونباخ این ابزار ۰/۸۷ و ضریب همبستگی پیرسون برای بازآزمایی ۰/۷۳ به دست آمده است؛ همچنین، روایی همزمان با پرسشنامه سلامت عمومی بدین صورت بوده است: همبستگی با خرده آزمون افسردگی ۰/۶۸ و اضطراب ۰/۶۶ بوده است که در سطح ۰/۰۱ معنادار می‌باشند. این مقیاس جهت ارزیابی اعتبار همگرا استفاده گردید؛ چرا که در تحقیقات مشخص شده است خودانزجاری با افسردگی ارتباط مستقیم دارد [۲۶، ۲۷].

- مقیاس حساسیت انزجاری^۲

پایایی درونی مقیاس حساسیت انزجاری در دامنه‌ای بین ۰/۸۰ تا ۰/۸۷ قرار دارد. از سویی، برای سنجش اعتبار این مقیاس، از روش تحلیل عاملی استفاده شده است و چهار عامل انزجار مرکزی، انزجار آلودگی، یادآور حیوان و انزجار رابطه جنسی متناظر با ابزار اصلی بدست آمده است [۲۹]. مقیاس حساسیت انزجاری برای سنجش روایی سازه استفاده شده است.

- مقیاس شادکامی آکسفورد^۳

بررسی همسانی درونی این مقیاس نشان می‌دهد که

برای به دست آوردن نمونه، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده با استفاده از جدول اعداد تصادفی استفاده شد؛ بدین صورت که با استفاده از لیست دانشجویان هر دانشکده، به هر فرد کد سه رقمی مانند ۰۰۳ اختصاص داده شد: محقق برای انتخاب افراد نمونه از جدول، به طور اتفاقی از یک نقطه جدول در جهت ستون شروع و اعداد کوچک‌تر از حجم نمونه را انتخاب کرد. عدد انتخاب شده در واقع همان کد فردی از جامعه بود که باید به عنوان نمونه برگزیده می‌شد. این کار آنقدر ادامه یافت تا به تعداد افراد نمونه (۵۰۰ نفر) عدد انتخاب شد.

ملاک‌های ورود به تحقیق

داشتن سلامت روانشناختی عمومی (نداشتن سابقه روانپزشکی و استفاده نکردن از داروهای روانپزشکی) و ملاک‌های خروج از تحقیق نیز عدم شرکت در بازآزمایی و پر کردن ناقص پرسشنامه بود.

در تحقیق حاضر، براساس ملاک‌های ورود و خروج، ۱۰۸ نفر به دلایل وجود سابقه روانپزشکی، پر کردن ناقص پرسشنامه و شرکت نکردن در بازآزمایی کنار گذاشته شدند و در نهایت تعداد ۳۹۲ فرد برای تجزیه و تحلیل نهایی در نظر گرفته شدند که نمونه قابل قبولی برای هنجاریابی تلقی می‌شود.

ابزار پژوهش

- مقیاس تجدید نظر شده خودانزجاری (SDS-R)

مقیاس SDS-R فرم تجدید نظر شده مقیاس SDS می‌باشد که توسط خود آزمودنی پر می‌شود. این ابزار جهت سنجش احساس انزجار فرد در باب ظاهر و رفتار خودش توسط پاول و همکارانش در سال ۲۰۰۸ م. طراحی شده است. مقیاس انگلیسی دارای ۱۵ پرسش اصلی و ۷ پرسش تعدیل‌کننده می‌باشد (یعنی پرسش‌های ۴، ۶، ۱۰، ۱۳، ۱۶، ۱۷ و ۱۹). پانزده پرسش اصلی بر روی مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای از «قویا مخالفم» تا «قویا موافقم» نمره‌گذاری می‌شود. قابل ذکر است، پرسش‌های تعدیل‌کننده نمره‌گذاری نمی‌شوند؛ بلکه صرفاً جهت تعدیل حس القایی ناخوشایند ناشی از ۱۵ پرسش اصلی مقیاس می‌باشند. دامنه نمرات مقیاس بین ۱۵ تا ۱۰۵ می‌باشد و ۱۰۵ نشان‌دهنده بالاترین میزان خودانزجاری است. پرسش‌های ۲، ۸، ۱۱ و ۱۸ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. مقیاس انگلیسی دارای ۳ عامل فیزیکی (ظاهری)، رفتاری و انزجار کلی می‌باشد (۱۳).

1 . Beck Depression Scale.
2 . Disgust Sensitivity Scale.
3 . OXFORD Happiness Questionnaire.

نتایج

نمونه پژوهش حاضر، ۳۹۲ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های سراسری و آزاد شهر تبریز در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ بودند و از این تعداد ۵۴/۳ درصد (۲۱۳ نفر) مونث، ۴۵/۷ درصد (۱۷۹) مذکر، ۳۴۶ نفر بین ۱۸ تا ۲۵ (۸۸/۳ درصد)، ۳۷ نفر بین ۲۶ تا ۳۰ (۹/۴)، ۶ نفر بین ۳۱ تا ۳۵ (۱/۵)، ۳ نفر بین ۳۶ تا ۴۰ (۰/۸) سال بودند.

به منظور بررسی ساختار عاملی با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، در ابتدا آزمون کفایت نمونه‌برداری برای حصول اطمینان از کفایت حجم نمونه انجام گردید که مقدار آن ۰/۸۸۴ به دست آمد. سپس از آنجا که همبستگی بین گویه‌های آزمون، زیربنای تحلیل عاملی است، برای آن که مشخص شود همبستگی بین متغیرها برابر صفر نیست؛ از آزمون کرویت بارتلت استفاده شد که مقدار آن ۱۶۲۴/۱۷ به دست آمد ($p < 0.01$). بنابراین، داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی مناسب تشخیص داده شد.

در مقیاس اصلی SDS-R سه عامل کشف شده بودند؛ اما با توجه به نسخه اولیه مقیاس (SDS) که دو عامل خود انزجاری فیزیکی و رفتاری را نشان داده است (با قدرت تبیینی بالا)؛ به علاوه، با توجه به قدرت تبیین پایین عامل خود - انزجاری کلی در نسخه اصلی ویرایش یافته (SDS-R) و همپوشانی آن با دو عامل دیگر، تحلیل عاملی تأییدی بر اساس استخراج ۲ عامل در دستور کار قرار گرفت. با محدود کردن استخراج عوامل به ۲ عامل و استفاده از چرخش واریماکس و تعیین ضریب همبستگی ۰/۴۰ و بالاتر برای بار عاملی هر آیت، تحلیل عاملی تأییدی انجام شد. با دستور استخراج دو عامل، درصد کل واریانس تبیین شده ۴۲/۰۹ به دست آمد. عامل نخست با ارزش ویژه ۵/۰۴، ۳۳/۵۸ درصد کل واریانس و عامل دوم با ارزش ویژه ۱/۲۷، ۸/۵۱ درصد کل واریانس‌های آزمون را تبیین می‌کنند.

در تحلیل عاملی تأییدی دو عامل به دست آمد که در آن گویه‌های ۹ «مردم از من دوری می‌کنند.» و ۲۲ «رفتارم دیگران را بیزار کرده و از من دور می‌سازد» دارای بار عاملی کمتر از ۰/۴ بودند، پس حذف شدند و درصد واریانس‌های تبیین شده هر عامل پس از چرخش مجدداً محاسبه شد. پس از حذف دو گویه درصد کل واریانس تبیین شده به ۴۴/۵۶ درصد رسید. این بار عامل نخست با ارزش ویژه

تمام ۲۹ گزاره این فهرست با نمره کل همبستگی بالایی داشتند؛ به عبارتی، آلفای کرونباخ برای کل فهرست برابر با ۰/۹۱ بود. همبستگی پیرسون بین فهرست شادکامی آکسفورد با فهرست افسردگی بک ۰/۴۸ بود که روایی واگرایی فهرست شادکامی آکسفورد را تأیید می‌کند (۳۰). مقیاس آکسفورد جهت بررسی اعتبار واگرا انتخاب گردید.

شیوه اجرا

ابتدا مقیاس اصلی خود - انزجاری توسط دو دانشجو (یکی دانشجوی روانشناسی و دیگری دانشجوی ادبیات انگلیسی) به فارسی ترجمه شد و این دو نسخه با هم مقایسه گردیدند و در نهایت یک نسخه شدند؛ سپس این ترجمه با نظرات دو تن از اساتید روانشناسی مورد جرح و تعدیل قرار گرفت. پس از آن، در اختیار ۳۰ نفر دانشجو قرار گرفت و با توجه به فیدبک آنها در اجرای اولیه^۱ نسخه ترجمه شده، تغییرات لازم در ترجمه اعمال گردید.

مقیاس نهایی به همراه آزمون‌های افسردگی بک، حساسیت انزجاری و شادکامی آکسفورد در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت. مقیاس‌ها در دانشگاه پر شدند؛ بدین صورت که با دانشجویان مصاحبه می‌شد و بعد از توضیحاتی در باب رازداری و هدف تحقیق، پرسشنامه‌ها برای پاسخگویی در اختیارشان قرار داده می‌شد. سپس برای اجرای باز آزمون از آنها خواسته می‌شد که شماره خود را بر روی برگه‌ها درج کنند. جهت بررسی پایایی، آزمون بعد از دو هفته بار دیگر در اختیار افراد قرار گرفت. در این تحقیق، در هنگام دعوت از افراد برای شرکت در تحقیق و همچنین، قبل از اجرای آزمون، هدف از تحقیق و طول مدت آن و همچنین رازداری و آزادی افراد در ادامه دادن یا ندادن تحقیق توضیح داده شد. در تحقیق حاضر نیز، اگرچه تلاش شد تا تعداد ۵۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های سراسری و آزاد شهر تبریز به عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب شود. اما با رعایت ملاک‌های تحقیق، در نهایت تعداد ۳۹۲ نفر برای تجزیه و تحلیل نهایی در نظر گرفته شد. در واقع، داده‌های ۱۰۸ نفر به دلایل پر کردن ناقص پرسشنامه و شرکت نکردن در بازآزمایی کنار گذاشته شد. در پایان، نرم‌افزارهای AMOS و SPSS-22 برای تحلیل داده‌ها به کار برده شدند.

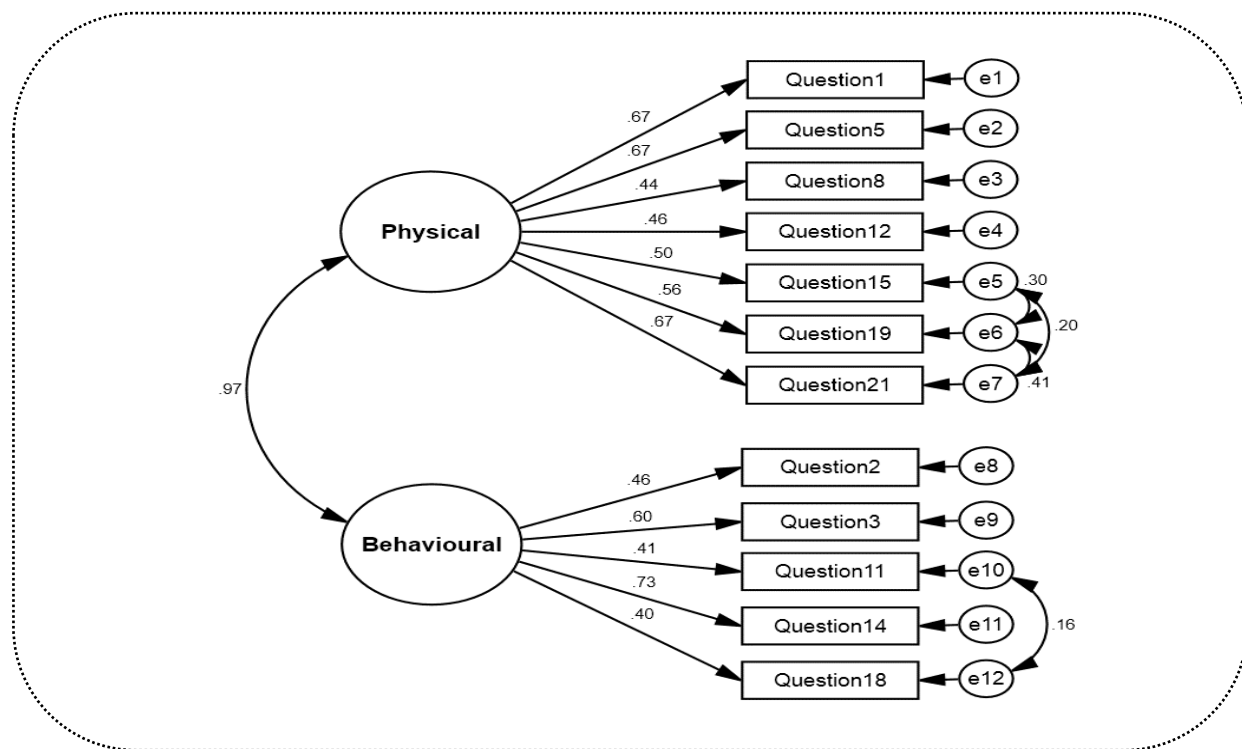
1 . Pilot study.

عنوان بهترین مدل حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی نسخه اصلی SDS-R پذیرفته می‌شود. بارهای عاملی به‌دست‌آمده در جدول ۱ گزارش شده است.

۴/۵۲، ۳۴/۷۶ درصد کل واریانس و عامل دوم با ارزش ویژه ۱/۲۷، ۹/۸۰ درصد کل واریانس‌های آزمون را تبیین می‌کنند. بنابراین، مدل دو عاملی با حذف گویه‌های ۹ و ۲۲، بیشترین درصد کل واریانس تبیین شده را دارد و به

جدول ۱. مدل نهایی حاصل از تحلیل تأییدی مقیاس خود انزجاری (SDS-R)

عامل‌ها		گویه‌ها
خود انزجاری رفتاری	خود انزجاری فیزیکی	
	۰/۷۹۰	۱۹. از نگاه کردن به خودم اذیت می‌شوم.
	۰/۷۸۵	۲۱. فکر می‌کنم حال به هم زن به نظر می‌رسد.
	۰/۷۵۴	۱۵. از تأمل در مورد خودم دوری می‌کنم.
	۰/۵۴۲	۸. خودم را جذاب می‌پندارم.
	۰/۵۱۰	۱۲. نمی‌خواهم دیده شوم.
	۰/۴۸۲	۵. نمی‌توانم خودم را تحمل کنم.
	۰/۴۵۷	۱. من خودم را انزجارآور (حال به هم زن) می‌دانم.
۰/۶۶۱		۱۱. درباره شیوه رفتارم احساس خوبی دارم.
۰/۶۳۸		۱۸. رفتار من به خوبی رفتار دیگران است.
۰/۵۹۴		۲. به کسی که هستم افتخار می‌کنم.
۰/۵۲۹		۳. حالم از شیوه رفتارم به هم می‌خورد.
۰/۴۶۹		۱۴. معمولاً چیزهایی انجام می‌دهم که حس می‌کنم بسیار بیزارکننده و انزجارآور هستند.
۰/۴۲۹		۷. دلایل زیادی باعث انزجار و بیزاری من می‌شود.

شکل ۱. مدل نهایی تحلیل عاملی تأییدی

جدول ۲. همبستگی متقابل متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری شده جهت سنجش اعتبار سازه

متغیر	خودانزجاری فیزیکی	خودانزجاری رفتاری	خودانزجاری کل	BDI	DPSS	OHI
خودانزجاری فیزیکی	۱	۰/۷۲۲**	۰/۹۴۵**	۰/۳۰۴**	۰/۱۳۳**	۰/۰۵
خودانزجاری رفتاری	۰/۷۲۲**	۱	۰/۹۰۹**	۰/۳۰۰**	۰/۱۶۶**	۰/۰۸
خودانزجاری کل	۰/۹۴۵**	۰/۹۰۹**	۱	۰/۳۲۵**	۰/۱۵۸**	۰/۰۶
BDI	۰/۳۰۴**	۰/۳۰۰**	۰/۳۲۵**	۱	۰/۰۵۹	-
DPSS	۰/۱۳۳**	۰/۱۶۶**	۰/۱۵۸**	۰/۰۵۹	۱	-
OHI	-۰/۳۹	-۰/۴۸	-۰/۵۱	-	-	-

**P<0.01, *P<0.05.

در روش دوم، برای بررسی اعتبار مقیاس SDS-R، همبستگی گشتاوری پیرسون بین SDS-R با مقیاس افسردگی بک (BDI) و DPSS محاسبه گردید (اعتبار سازه). نتایج در جدول بالا ذکر گردیده است. نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد، بین نمره کل SDS و مؤلفه‌های آن (خود انزجاری فیزیکی و رفتاری) با BDI و DPSS همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($P<0/01$). بنابراین، می‌توان گفت ضرایب همبستگی پایین‌تر از متوسط حاکی از استقلال SDS-R با BDI و DPSS و درعین حال ارتباط معنادار اما جزئی بین آن‌ها است. از طرفی در روش سوم، برای بررسی اعتبار واگرا SDS-R، همبستگی گشتاوری پیرسون مقیاس SDS-R با آزمون شادکامی آکسفورد مورد

سنجش قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد؛ بین آزمون شادکامی آکسفورد و SDS-R همبستگی متوسط و منفی وجود دارد و این نیز نشان از استقلال مقیاس خودانزجاری به عنوان سازه‌ای مجزا و اعتبار سازه‌ی (واگرا) آن دارد. روش چهارم، ارزیابی اعتبار سازه در مطالعه حاضر، بررسی همبستگی متقابل بین مؤلفه‌های خود انزجاری فیزیکی و رفتاری بود. نتایج نشان داد، بین خود انزجاری فیزیکی و رفتاری، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (رجوع شود به جدول ۳).

در گام بعدی برای بررسی پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ و روش آزمون - بازآزمون استفاده شد.

جدول ۳. میانگین، انحراف استاندارد و نتایج مربوط به همسانی درونی SDS-R

مقیاس	مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب آلفای کرونباخ
SDS-R	خود انزجاری فیزیکی	۱۷/۱۷	۷/۳۰	۰/۷۹۳
	خود انزجاری رفتاری	۱۵/۶۲	۵/۷۲	۰/۶۷۹
	کل گویه‌های مقیاس	۳۲/۷۹	۱۲/۰۷	۰/۸۳۹

جدول ۴ - نتایج همبستگی پیرسون بین دو بار اجرا با فاصله دو هفته

متغیر	اجرای نسخه اصلی	اجرای نسخه نهایی
اجرای نسخه اصلی	۱	۰/۸۷
اجرای نسخه نهایی	۰/۸۷	۱

P<0.01

نتایج آلفای کرونباخ، همسانی درونی قابل قبولی را نشان می‌دهند. در نهایت، برای بررسی پایایی، روش آزمون - بازآزمون با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون بین دو بار اجرا استفاده شد.

در یافته‌های مربوط به تحلیل عاملی ذکر گردید که گویه‌های ۷، ۹ و ۲۲ حذف شدند؛ به نظر می‌رسد، گویه ۷، انزجار کلی را می‌سنجد و به محرک‌هایی غیر از خود اشاره دارد و بر روی عامل دیگری دارای بار می‌باشد. گویه ۹ نیز می‌تواند به دلایلی غیر از انزجار برای مثال به دلیل ترس روی دهد. بنابراین، روی عوامل مختلفی می‌تواند دارای بار عاملی باشد. پرسش ۲۲ نیز از بار و معنای فرهنگی مستثنی نیست و لذا، بر روی دو عامل فیزیکی و رفتاری دارای بار عاملی مکفی نبوده است. به علاوه، قرارگیری گویه‌ها بر روی دو عامل در نسخه فارسی نیز تغییر کرده است؛ به طوری که گویه‌های ۱، ۵، ۸، ۱۲، ۱۵، ۱۹، ۲۱ بر روی عامل فیزیکی و گویه‌های ۲، ۳، ۱۱، ۱۴، ۱۸ بر روی عامل رفتاری قرار گرفته‌اند؛ به عبارت دیگر، گویه‌های ۱ و ۵ که در نسخه انگلیسی جزو گویه‌های متقاطع می‌باشند در نسخه فارسی بین گویه‌های عامل فیزیکی قرار گرفته‌اند و از بین گویه‌های عامل رفتاری، گویه ۲۲ حذف و گویه ۲ به آن اضافه شده است که در نسخه انگلیسی، جزو گویه‌های متقاطع می‌باشد. چنین تغییراتی احتمالاً بیشتر ناشی از معنای خاص فرهنگی هر گویه می‌باشد که مدت‌ها پیش توسط پژوهشگران مورد اشاره قرار گرفته است [۱۳].

از طرف دیگر، نتایج نشان داد، بین خود انزجاری فیزیکی و رفتاری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بدین معنی که هر دو مقیاس سازه‌ای مشابه را می‌سنجند. این نتایج نشان می‌دهد، ابزار دارای روایی سازه مناسب می‌باشد. به علاوه، در خصوص پایایی، همراستا با نتایج پاول و همکارانش [۱۳] در مورد نسخه انگلیسی، آلفای کرونباخ به دست آمده نشان می‌دهد که SDS-R از همسانی درونی بالایی برخوردار است. همچنین، ضریب همبستگی پیرسون بین دو بار اجرا (به فاصله دو هفته) معنادار به دست آمد. به طور کلی نتایج نشان می‌دهد که نسخه نرم شده SDS-R از پایایی و روایی قابل قبولی برخوردار می‌باشد.

در کل، با توجه به اهمیت روزافزون این نوع هیجان در رشد فردی و حتی در پدیدار شدن و حفظ برخی از اختلالات روانشناختی [۱۳، ۱۷]؛ نمی‌توان خودانزجاری را در شناخت و درمان اختلالات روانی نادیده گرفت. برای شناخت و مداخله مؤثر در زمینه خودانزجاری نیاز به یک تست مؤثر برای سنجش احساس می‌شد. در همین راستا،

همانطور که مشاهده می‌کنید، بین دو بار اجرا ضریب همبستگی پیرسون ۰/۸۷ بدست آمده است که معنادار بوده و نشان می‌دهد که آزمون در دو بار اجرا با فاصله دو هفته‌ای نتایجی تقریباً پایا به دست می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر ترجمه و هنجاریابی مقیاسی جهت سنجش سازه‌ی خودانزجاری در جمعیت ایرانی بود. در ابتدا، پس از ترجمه و ارزیابی پرسش‌های و سنجش روایی صوری، نتایج تحلیل عاملی نشان داد که ابزار فارسی نیز همانند نسخه انگلیسی آن دارای دو عامل فیزیکی و رفتاری می‌باشد؛ با این تفاوت که در نسخه انگلیسی یک عامل عمومی (پرسش‌های آن بر روی هر دو عامل فیزیکی و رفتاری دارای بار عاملی هستند) نیز وجود دارد که به دلیل پایین بودن بار عاملی آن و همپوشانی با دو عامل دیگر در نسخه انگلیسی، کنار گذاشته شد. همچنین، نشان داده شد که ابزار دارای اعتبار همزمان (همگرا) با مقیاس افسردگی بک و مقیاس حساسیت انزجاری DPSS می‌باشد. به علاوه، بین مقیاس شادکامی آکسفورد و مقیاس SDS-R رابطه‌ای منفی مشاهده شد و این نشان از استقلال مقیاس و اعتبار واگرایی آزمون دارد. افزون بر این، همبستگی گویه‌های دو عامل و بالاتر بودن خودانزجاری در خانم‌ها، موضوعی که در مورد انزجار مرکزی و اصلی مشاهده شده است، نشان از اعتبار سازه‌ی مناسب ابزار داشت.

نتایج نشان داد، بین نمره کل SDS و مؤلفه‌های آن (خود انزجاری فیزیکی و رفتاری) با BDI و DPSS همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد؛ بنابراین می‌توان گفت: ضرایب همبستگی پایین‌تر از متوسط حاکی از استقلال SDS-R با BDI و DPSS و درعین حال ارتباط معنادار، اما جزئی بین آن‌هاست. به عبارت دیگر، همراستا با یافته‌های پیشین [۳۱] در این مطالعه نیز نشان داده شد که خودانزجاری با افسردگی ارتباط معناداری دارد. به علاوه، خودانزجاری با حساسیت انزجاری کلی نیز ارتباط دارد که در مطالعات پیشین نیز به این مهم اشاره شده است [۴، ۱۳، ۳۲، ۳۳]. بنابراین، با توجه به این امر، ابزار دارای اعتبار همزمان نیز می‌باشد. همچنین، یافته‌های این پژوهش با تحقیقات پیشین مبنی بر ارتباط منفی خودانزجاری با شادی و ارتباط مثبت آن با افسردگی [۳۱]، همراستا می‌باشد.

- 7- Lohrasbi S MA, Sadeghi M. Functional Pattern of the Basic Emotion Recognition in Iranian People by CANTAB a Computerized Assessment. *JCP*. 2021; 8(4): 29-40.
<http://jcpkhu.ac.ir/article-1-3314-fa.html>(persian)

- 8- Rozin P, Haidt, J, & Fincher, K. (2009). From oral to moral. *Science*. 2009.
<https://doi.org/10.1126/science.1170492>

- 9- Miller WI. *The anatomy of disgust*. Cambridge, MA: Harvard University press. 1997.
<https://doi.org/10.4159/9780674041066>

- 10-Davey GCL, MacDonald, BA, & Brierley L. The effect of disgust on anxiety ratings to fear-relevant and fear-irrelevant stimuli. *Journal of Anxiety Disorders*. 2008.
<https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2008.01.015>

- 11-Deacon B, & Olatunji, B.O. Specificity of disgust sensitivity in the prediction of behavioral avoidance in contamination fear. *Behaviour Research and Therapy*. 2007.
<https://doi.org/10.1016/j.brat.2007.03.008>

- 12-BO Olatunji DM. A cross-cultural perspective on disgust. 2009. URL:
<https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/11856-005>

- 13-Powell PA, Overton, P. G., & Simpson, J. The revolting self: an interpretative phenomenological analysis of the experience of self-disgust in females with depressive symptoms. *Journal of Clinical Psychology*. 2014.
<https://doi.org/10.1002/jclp.22049>

- 14-Knowles KA CR, Armstrong T, Olatunji BO. Cognitive mechanisms of disgust in the development and maintenance of psychopathology: A qualitative review and synthesis. *Clinical Psychology Review*. 2018; 69: 30-50. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2018.06.002>

- 15-Coyle E KT, Summers A, Power M. Emotions and emotion regulation in survivors of childhood sexual abuse: the importance of "disgust" in traumatic stress and psychopathology. *European Journal of Psychotraumatology*. 2014; 5: 23306.
<https://doi.org/10.3402/ejpt.v5.23306>

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که تست SDS-R شرایط قابل قبولی را برای سنجش این سازه دارد. امید است که در تحقیقات آینده در زمینه خودانزجاری مؤثر واقع شود.

تقدیر و تشکر

از معاونت پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز و اساتید و دانشجویان گرامی که مرا یاری و راهنمایی کردند و همچنین از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش کمال تقدیر و تشکر را دارم.

منابع

- 1- Ramezanzadeh F MA, Mohammadkhani S. Effectiveness training emotion regulation skills in executive function and emotion regulation strategies of adolescents at risk. 2014; 2(2): 37-45. Available from: JCP URL: <https://jcp.khu.ac.ir/article-1-2232-en.pdf> (accessed). <http://jcp.khu.ac.ir/article-1-2232-fa.html>
- 2- Karimi Yousefi S H, Abolghasemi A, Kafi SM, Khanzadeh AAli H. Comparing the affective and emotional temperaments in students with and without self-harm behaviors. *Journal of Clinical Psychology & Personality*. 2021; 19.
<https://doi.org/10.22070/cpap.2021.7201.0>
- 3- Haidt J, McCauley, C., & Rozin, P. Individual differences in sensitivity to disgust: A scale sampling seven domains of disgust elicitors. *Personality and Individual Differences*. 1994; 16(5): 701-13.
[https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)90212-7](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)90212-7)
- 4- Tybur JM, Lieberman D, Griskevicius V. Microbes, mating, and morality: Individual differences in three functional domains of disgust. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2009; 97(1): 103-22.
<https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0015474>
- 5- Olatunji BO, Sawchuk CN. Disgust: Characteristic Features, Social Manifestations, and Clinical Implications. *Journal of Social and Clinical Psychology*. 2005; 24(7): 932-62.
<https://doi.org/10.1521/jsocp.2005.24.7.932>
- 6- Biran A, Curtis, V. Dirt, disgust, and disease: Is hygiene in our genes? *Perspectives in Biology and Medicine*. 2001.
<https://doi.org/10.1353/pbm.2001.0001>

- 25-Hojatollah Farahani RRC. Essentials for Developing and Validating Psychological Scales: Guide to Best Practices. *Journal of Clinical Psychology & Personality*. 2020; 17(2): 197 – 212. <https://doi.org/10.22070/cpap.2020.2917>
- 26-Perry, John L., Clough, Peter J., Crust, Lee, Earle, Keith, & Nicholls, Adam R. (2013). Factorial validity of the Mental Toughness Questionnaire-48. *Personality and Individual Differences*. 2013; 54(5): 587-592. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.11.020>
- 27-Seif, Ali-Akbar, educational measuring and evaluation, book, 2012.
- 28-Ypsilanti A, Lazuras, Lambros, Powell, Phillip, & Overton, Paul. Self-disgust as a potential mechanism explaining the association between loneliness and depression. *Journal of Affective Disorders*. 2019; (243): 108-15. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.09.056>
- 29-PG Overton FM, HS Taggart, GL Bagshaw. Self-disgust mediates the relationship between dysfunctional cognitions and depressive symptomatology. *psycnet ofapa*. 2008. URL: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/1528-3542.8.3.379>
- 30-Ghasemzadeh H MR, Karamghaderi N, Ebrahimkhani N. 185-192,21. Psychometric properties of a Persian- Language version of the Beck Depression Inventory second edition: BDI- Persian. *Depression and Anxiety*. 2005. <https://doi.org/10.1002/da.20070>
- 31-karsazi h, mohammad nasiri, turaj hashemi nosrat abad. factorial analysis and elauating inner structure of disgust sensitivity questionnaire. *clinical psychology*. 2016. <https://doi.org/10.22075/jcp.2017.2253>
- 32-Alipour A, Agah Heris M. RELIABILITY AND VALIDITY OF THE OXFORD HAPPINESS INVENTORY AMONG IRANIANS. DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY. *JOURNAL OF IRANIAN PSYCHOLOGISTS*, 2007; 3(12): 287-98. <https://sid.ir/paper/101251/en>
- 16-Stasik-O'Brien SM SJ. The role of disgust in body image disturbance: Incremental predictive power of self-disgust. *Body Image*. 2018; 27: 128-37. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2018.08.011>
- 17-Neacsiu AD, Fang CM, Rodriguez M, Rosenthal MZ. Suicidal Behavior and Problems with Emotion Regulation. *Suicide & life-threatening behavior*. 2018; 48(1): 52-74. <https://doi.org/10.1111/sltb.12335>
- 18-Christal L. Badour MTF. The Role of Disgust in Posttraumatic Stress: A Critical Review of the Empirical Literature. *Journal of Experimental Psychopathology*. 2018; 9(3). <https://doi.org/10.5127/pr.032813>
- 19-Theresa S. the role of self-disgust in non-suicidal self-injury among individuals with personality disorder. university college london. 2016. <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1519694>
- 20-Gilbert P, Clarke M, Hempel S, Miles JNV, Irons C. Criticising and reassuring oneself: an exploration of forms, styles and reasons in female students. *British Journal of Clinical Psychology*. 2004. <https://doi.org/10.1348/014466504772812959>
- 21-Schienze A, Leutgeb V, Wabnegger A. Symptom severity and disgust-related traits in borderline personality disorder: The role of amygdala subdivisions. *Psychiatry Research: Neuroimaging*. 2015; 232(3): 203-7. <https://doi.org/10.1016/j.psychresns.2015.04.002>
- 22-Chu C, Bodell LP, Ribeiro JD, Joiner TE. Eating Disorder Symptoms and Suicidal Ideation: The Moderating Role of Disgust. *European Eating Disorders Review*. 2015; 23(6): 545-52. <https://doi.org/10.1002/erv.2373>
- 23-Ille R, Schögl H, Kapfhammer H-P, Arendasy M, Sommer M, Schienze A. Self-disgust in mental disorders — symptom-related or disorder-specific? *Comprehensive Psychiatry*. 2014; 55(4): 938-43. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2013.12.020>
- 24-Smith NB, Steele AM, Weitzman ML, Trueba AF, Meuret AE. Investigating the Role of Self-Disgust in Nonsuicidal Self-Injury. *Archives of Suicide Research*. 2015; 19(1): 60-74. <https://doi.org/10.1080/13811118.2013.850135>

- 35-May J. Does Disgust Influence Moral Judgment? *Australasian Journal of Philosophy*. 2014; 92(1): 125-41. <https://doi.org/10.1080/00048402.2013.797476>
- 36-Druschel Ba, Sherman MF. Disgust sensitivity as a function of the Big Five and gender. *Personality and Individual Differences*. 1999; 26(4): 739-48. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00196-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00196-2)
- 33-Abdul-Hamid S, Denman C, Dudas RB. Self-Relevant Disgust and Self-Harm Urges in Patients with Borderline Personality Disorder and Depression: A Pilot Study with a Newly Designed Psychological Challenge. *PLOS ONE*. 2014; 9(6): e99696. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0099696>
- 34-BO Olatunji TA, B Ciesielski, B David. The Three Domains of Disgust Scale: Factor structure. *psychometric properties, and conceptual limitations*. 2012. <https://doi.org/10.1177/10731911111432881>